

Szerkesztőségi iroda:

Nagyberek,

Zapolya-utca 1-ső szám,

tovább a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagyberek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 5. szám.

Előfizetési árak:
Égész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12
Negyedévre ——— 8
Egy hóra ——— 2
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetői irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
minden nap délután 5 órakor.

Péntek, jan. 8.

Az adóreform.

— A jövedelemadó. —

— január 8.

A képviselőház pénzügyi bizottsága tudvalevőleg már elkészítette jelentését a bizottságban letárgyalt adóreformról, amely a parlament mostani ülészakájában kerül elintézésre.

Az adóreform nagy részben átalakítja eddigi adózási rendszerünket s így természetesen, hogy mindenkit élen érdekel, hogy miképpen érinti a reform anyagi, illetőleg teherviselési képességeit.

A reformnak egyik különösen jelentős része a jövedelemadó, mert ez érinti az ország lakosságának legszélesebb rétegét. Így ezt első sorban jó mindenkinek behatóbban ismerni.

Az új adóreform az új alapokra fektetett jövedelmi adót hozza be. A régi adót fizette mindenki, aki bárminő címen valamely más egyenes állami adót fizetett, az új jövedelmi adó szintén kimondja az egyetemlegességet, de létminimumot állapít meg. A másik oldalon azonban tovább megy, mint a régi, amennyiben adózás alá von minden jövedelmet, tehát olyat is, amely adómentes forrásból ered s így ezt az adót fizetheti az is, aki semmiféle más adót nem fizet. Kiterjeszkedik a javaslat a szolgálati viszonyból származó illetményekre is, amelyek eddig a IV. osztályú kereseti adóval voltak megterhelve, ezután pedig kizárólag a jövedelmi adó alá esnek, de külön pótlékkal lesznek megróva. Mint-hogy pedig a tervezett adó mindenkinek összes jövedelmeit tekintetbe veszi, bármely forrásból származnak is azok s minthogy behozza a progressziót, meglesz az adónak az a kiegyenlítő hatása is, amely a helyesen megalapozott jövedelmi adónak egyik feladatát kell hogy képezze.

A real-adóknál a progresszió alig kivihető, amellyel pedig a legnagyobb igaztalanságra vezetne. Egy nagy házat jobban megadóztatni,

mint a kicsit, csak amiatt, mert nagy, igen nagy aránytalanságra vezethet, mert hiszen e ház tulajdonjogának egy része, p. o. egy-vened része oly egyén tulajdonában lehet, akinek semminemű más vagyona nincs, aki esetleg a létminimum alá is esik, míg a kicsi ház tulajdonosának százezrekre menő értékpapirjai lehetnek s aki mégis alacsonyabb fokozat szerint fizetné az adót, mint amaz. A javaslat igen helyesen a progressziót a jövedelmi adónál hozza be, ott, ahol egyénekenként foglalkozik az adózással s számba veszi azoknak minden bármely forrásból eredő jövedelmét.

Ehhez képest a jövedelmi adó kulcsa emelkedő haladást mutat. Teljes adómentességet biztosít a létminimumig, aztán 0.5 százalékkal kezdődve 5 százalékra emelkedik. A pénzügyi bizottság szükségesnek tartotta némely változtatást eszközölni az eredeti javaslaton. A létminimumot 600 korona helyett 800 koronában állapította meg s némi kedvezményben részesítette a középjövedelmeket, miután az eredeti skála ezeknél tulerős szökkenéseket mutatott.

Előreláthatólag az új jövedelmi adó nem fog egyelőre többet behozni, mint amennyit az általános jövedelmi pótdó hozott. Amint-hogy célját nem az adóemelés képezi. Épp ezért a javaslat kimondta az adó kontingentálását. Az érdekelt körök azonban ez adóval szemben is — épp úgy, mint az általános kereseti adóval szemben — aggodalmasnak találták a kontingens megállapítását s a pénzügyi bizottság indítatva érezte magát hozzájárulni ennek törléséhez.

A javaslat szerinti adónak meg lesz az a kiegyenlítő hatása, melyet várunk, hogy a kisebb adóból terheik némileg könnyít, a nagyobb jövedelem fölött rendelkezőket pedig valamivel erősebben terhelje meg. Így p. o. a földbirtoknál eddig 7.80 százalékot tett ki az általános jövedelmi pótdó.

Az új jövedelmi adó maximuma ezzel szemben 5 százalék, amely csak 120.000 korona jövedelemnél érvényesül. Itt azonban meg kell jegyeznünk azt, hogy eddig az általános jövedelmi pótdó a kataszteri tisztá jövedelem után lesz kiszabandó. Ha abból indulunk ki, hogy a valóságos jövedelem két és félszerese a kataszterinek, úgy a számítás azt eredményezi, hogy a földbirtokos adója 12.000 korona jövedelemen alul kisebb lesz ezennél, mint eddig volt s csak onnan kezdve emelkedik igen mérsékelt ütemben. De már a házádonál, amely eddig Budapesten 5.40 százalék volt, az új adó nem éri el ezt a magasságot soha, amennyiben 5 százalék képezi a legmagasabb fokozatot.

A „TORONTÁL” tárcája.

A kellemes est.

Ma reggel hozzám küldted a komornyikodat, hogy megtudjad, vajon miként végződött tegnapi estém. Erről rád ismertem, a régi, jó barátokra. Érdeklődte a falusi ripók iránt, ki néhány órára Páris sikkasztó utaira merészkedett. Tehát részletesen elmesélem neked a történetet.

Phaeton-odon együtt meutünk a kocsi-korzóra, s míg te, a nálad megszokott előkelőséggel, a kocsisorban haladtál, én egy szép, fiatal leányt vettem szemügyre, ki közönséges halandóként, gyalog sétált. Vörös vászonruhát viselt, fején pedig egy óriási, pipacsokkal díszített, nagyon feltűnő kalap volt. Ez a barna nő tulsok hajjal, tulnagyszemekkel és tulságos vörös szájjal birt. Egész lénye mégis képes vonzerőt gyakorolt rám, mert szememben fényt sugárzó virágnak tűnt elő. Ekkor kérdeztem meg tőled, izgatottságtól kissé reszkető hangon és feléje intve, hogy ki az? Te azután felvilágosítottál, hogy az „Conchitta, egy chili-leány, ki a Nouveau Cirque-ben tüzes lovon, igen longe öltözetben, nyers csirkét falatozva szerepel”. Felvilágosításod izgatott, s ezért rögtön megkértelek, hogy ismertessél meg vele.

Az ismerkedés gyorsan megtörtént, amint tudod, édes Tuttur. Még aznap este meghívtam ebédre, a Champs-Élysées egy éttermébe, mit Conchitta el is fogadott. A többi azonban már nem tudod, de én igen!

Hét órakor, az előre megállapított időben viktóriám a Calgrin-utcában állt meg és engem

egy molrtt nő vezetett be a fogadószobába, melyben egy zongorán és két fehérre mázolt zsöllyén kívül semmi más butor nem volt. Leültem a zsöllyék egyikére s egy jó félórát vártam. De a türelem nem lévén erős oldalam, már épp az elmenetelre határoztam magamat, midőn Conchitta estélyi öltözékben megjelent.

Ah, Tuttur! Képzeld magadnak valami cahemir felét sarga és vörös virágokkal, melyek mindegyike aranyzállal volt körülhímezve. A hosszú uszályos szoknya birt az indiai sawl minden pompás és változatos színárnyalatával, de benne mégis főként a vörös uralkodott. Még a bika is megvadult volna tőle, én azonban csak arcomat fintorgattam, mert Conchittát egyszerűbb és nem ilyen feltűnő öltözékben szerettem volna látni. De hát így is jó képet vágtam a játékhoz és örömtől ragyogó arccal kísértem le a kocsihoz ezt a tagadhatatlanul vonzó és különleges teremtet.

Viktóriában a jobb oldalt ajánlottam fel neki. Lovam, bár kitűnő stepper volt, de kissé lassan haladt.

— Ugyan no, — mondta Conchitta, — hiszen az ön kocsija nem tud hajtani! Engem ugyan ismernek a lovak. Akarja-e, hogy a bakra üljek? Majd meglátja, hogy miként fognak szaladni.

— Világért sem, gyermekem, — kiáltottam rémülettel e szeszély hallatára. — Hogy gondolhat ilyenre, ebben az öltözékben, a Champs-Élysées-kellő közepén? Különben is, már jóformán megérkeztem!

Belépésünk az étterembe nagy feltűnést keltett. Miután társnőm hallani sem akart a külön fülkéről, mely szerinte halálosan unalmas,

A közhivatalnokok eddig a IV. osztályú kereseti adót fizették, melynek progresszív kulcsa 1 százaléktól 10 százalékgig haladt, de azonkívül fizettek az általános jövedelmi pótdó is, mely adójuknak 35 százalékát tette ki. A magasabb fizetési fokozatban levő hivatalnokok tehát eddig 13.5 kereseti adót fizettek, melynek progresszív kulcsa adó most megszűnővén, a szolgálati viszonyból származó illetmények a jövedelmi adó alá fognak esni.

Ennek legmagasabb fokozata azonban csak 5 százalék, úgy, hogy épp azok adója mérsékelten 8.5 százalékkal, akik a legmagasabb fizetést huzzák. Ez pedig nem egyeztetendő össze az osztó igazsággal. Ezért a javaslat jövedelemadó pótdókat állapít meg ezek számára, de amely csak azokra vonatkozik, akik 7000 koronát meghaladó szolgálati illetményt vagy nyugdíjat huzzanak. Ez a jövedelemadó pótdó is progresszív természetű, 0.2 százaléknál kezdődik, 10.000 koronáig lassan halad, azután erősen emelkedik egészen 6 százalékgig, amely kulcs a 40.000 koronát meghaladó fizetésre nehezedik.

Nem lehet és nem is kell eltitkolni, hogy a javaslatnak sok részénél s így a jövedelmi adónál is vannak kisebb hibái, olyanok is, amelyeknek nem szabad egy modern adórendszerben bennfoglaltatni, de egész tömegében a javaslat nem eshet kifogás alá, a részleteknél mutatkozó hibákat pedig még a parlamenti tárgyalás folyamán el lehet tüntetni s valószínű, hogy egyrészt legalább, el is tüntetik.

— A községi és körorvosok nyugdíjügye. A belügyminiszter értesítette Torontálvármegye törvényhatóságát, hogy a községi és körorvosok nyugdíjintézetének létesítésére az e. ö. k. sz. ö. munkálatokat már megtette. Mielőtt azonban a tárgybán véglegesen döntene, meg akarja hallgatni az érdekelt megyei orvosok véleményét is, hogy esetleges kívánásait figyelembe vehesse. A nyugdíjintézményre vonatkozó tervezet azzal a meghagyással küldte meg tehát a belügyminiszter az alispánoknak, hogy azt a megye területén működő összes községi és körorvosokkal közöljék és egyszersmind hívják fel őket arra is, hogy képviselötükben küldjenek ki egy orvost a belügyminiszteriumban február hónap 12-én tartandó szaktanácskozásra.

szerencsémre az erkély egy kissé távolabb eső részében fedeztem fel üres asztalt. Az étlap összeállítására sok nehézségekbe ütközött: a nyers csirke nem lévén a szakács egyik különlegessége. Minden előtelt felsoroltam, három üveg pezsgőt felbontattam, de még így sem voltam szerencsés hogy Conchitta izlését megnyerjem! Már kissé idegeskedni kezdtem. De bah! Conchitta olyan szép volt, olyan kedvesen mutogatta hegyes, kis fogait kacagása közben, hogy lecsillapodtam.

De alig hogy a levest feltálaták, egyszerre felpattant székeről.

— Látja azt a nagy, szőke leányt, ki ott, az ajtó mellett azzal a dragonyos kapitánnyal ebédel? Nos tehát, az csalta el a szeretőmet. Azt a fiatallembert, ki miatt keblemben kést döftem.

— Ah! — mondtam közönyösen.
— Okvetlenül beszélnem kell azzal az asszonnyal!

— Ugyan, hagyja el. Minek zavarná meg ebédünket?

— Nem, nem, beszélnem kell vele! Főpincér, menjen oda és mondja meg annak a hölgynek, ki ott ül abban a könnyű, fehér ruhában, hogy a telefonhoz kéri. De menjen már, Caramba, menjen!

A főpincér meghajtotta magát és gunyos mosoly kíséretében megindult az üzenet átadása végett. Conchitta pedig felugrott és egyedül hagyott az asztalnál. Pár perc múlva visszatért.

— A dolog nem sikerült, — újságolta. — A telefontól észrevett és nem mert odajönni. Nézze csak, ott jön, egész halvány. De bánom is én! Majd megírom neki, amit nem mondhatam el. Borfú, hozzon papírost és tintát.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/15 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkás gimnázium) január havi előadásai a következők:

Jan. 13: 8-tól 9-ig Gazdasági földrajz; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

Jan. 16: 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Történelem.

Jan. 20: 8-tól 9-ig Magyar irodalom; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

Jan. 23: 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

Jan. 27: 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

Jan. 30: 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Történelem.

Január 14. A gazdasági egyesület közgyűlése.
1909. jan. 18. Közig. bizottság ülése.

Messina.

Forrong a föld, háborog a tenger,
A végzet gyors léptekkel közelget.
Alomra hajtja fejét az ember,
Nem érzi, nem sejtí a veszedelmet.

Hol forrón tüzel az égről a napfény,
Mosolyogva kékül a felhőtlen ég.
Hoi előbb, mint másutt köszönt be az idény,
Mikor érik a narancs, a bor tüze ég.

Hol vidáman csattog a csalogány dala,
Illatos citromok mögül.
S a legszebb szonáták elhangzottak vala,
A költői műfajok berkeiből.

Hol Dante, Petrarka szakavatott kézzel,
Pengették a lyra aranyhurjait.
És homlokukon csókolott mesterek hévvel,
Teremték műcsarnokok szobrai.

Hova messze földről vágyott a sinylő,
Beteg — remélve fölépülést.
S jólétnek örül, gazdag üdülő,
Kéjjel csodálta a teremtést.

Ott romok hevernek — pusztá a tájék,
Varjuk tanyáznak, hol pompa lakott.
Nagy temető lett az édeni vidék,
Mint oda — mit a természet adott.

Dr. Klein Mór.

— **Pro Calabria.** A földrengés sújtotta olasz népért Torontálvármegyében megindult segítő-akció az egész vármegyében élénk visszhangot kelt, úgy, hogy a segítség előreláthatólag igen szép lesz. A segélygyűjtő bizottság már megkezdte a munkáját s holnap szétküldi az egész vármegyében a gyűjtőleveket, amelyeket csak a legmelegebben ajánlhatunk minden emberszerető lélek buzgalkodására. A gyűjtésre vonatkozó felhívást lapunk holnapi számában közöljük.

— Igen, asszonyom!

— Teringettél, — mondtam türelmetlenül, — mikor fogunk végre nyugodtan élni!

— Előbb nem, míg annak a sehonainak tudára nem adom, hogy mit gondolok viselkedéséről. Tigris, vigye el ezt a levelet annak a hölgynek, aki azzal a katonatiszttal szemben ül!

A kis tigris levett sapkával jött felénk s visszahozta a levelet, melyet a hölgy nem akart elfogadni. Sietve kiegyenlítetttem a küldőnc fáradságát, mert a bozontos bajuszu, vastag dragonos kapitány már forgolódott és kémlelte, vajjon honnan erednek ezek a folytonos üzenetek, melyek éppen úgy zavarták az ő nyugalomát, mint az enyémet. A helyzet komolyra válhatott volna, tehát kijelentettem Conchittának, hogy ha fel nem hagy különködésével, egyszerűen elmegyek.

— Hát menjen! Itt nincs hiány az előkelő, sikkes gavalléroknak, kik ugyancsak felérnek önnek, kedvesem és akik büszkének lesznek, ha az asztalukhoz kaphatnak.

Az ebédet már megrendeltem és Conchitta is elég szép volt, tehát elég gyáva módon engedtem. Különben is a figyelem mindig másfelé terelődött, hála egy kövér, óriási göndörhaju asszonynak, ki szó nélkül asztalunk elé helyezkedett.

— Bemutatom önnek Baumann Enriett-et, — mondta Conchitta, — ki a legjobb barátom és a cirkuszban társam. Nagy művész! Ő az, aki a lágycán tartja a zongorát, mialatt játszanak rajta. Meghívtam, hogy velünk fekete-kávézzon.

Unottan köszöntöttem Enriett-et, ki velem szemben leült. Ettől kezdve a két asszony rám se hederített többé. Folytonosan együtt csacsogtak, nevettek és mulattak, míg én felhasználva a nyu-

— **A református egyház közgyűlése.** A nagybecskereki református egyház január hó 10-én d. e. 11 órakor a templomban közgyűlést tart, melynek tárgyai: 1. Az egyház normális költségvetése. 2. Adóügyünk rendezése rendkívüli adókövetéssel. 3. Hitoktató missziói segédlelkészi állás szervezése. 4. Az egyházi közgyűlésnek képviselői alapon való szervezése.

— **Köszönet.** Az árvaház részére adományozott Strasser L. cég 5 kor. 20 fill. özv. Jerbics Ignác 2 gyertyatartót, Kónya Ferenc egy kosár süteményt, 4 kor. és a szent családot ábrázoló képet zenélő szerkezettel, Misky Lajos és Karátsonyi Mariska 1 koronát. A nemesszövület adományozóknak ezután mond halás köszönetet az árvaházegylet elnöksége.

— **A kulturegyesület vidéki estélyei.** Megírtuk, hogy a Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület az idén is rendez a vármegye több helyén a magyar irodalom, művészet és tudomány népszerűsítésére ugynevezett kulturestélyeket. Az első ilyen kulturestély, mint azt szintén közöltük, Perjámoson lesz január 30-ikán, amelyre nagyban folyik is már a készülődés. A perjámosi estélyt követi a törökkanizsai, ahol február 2-ikán lesz az estély s ezenkívül Törökbecsén is lesz kulturestély, ahol tudvalevőleg tavaly különösen szép siker volt.

— **A gazdasági egyesület közgyűlése.** A torontálmegei gazdasági egyesület f. évi január hó 14-én d. e. 10 órakor tartja Nagybecskereken a vármegyház nagytermében rendes felévi közgyűlést a következő tárgysorozattal:

1. Elnöki jelentés az egyesület 1908. évi működéséről. 2. Új tagok felvétele. 3. Jelentés az egyesületi pénztár s az egyesület kezelése alatt lévő költségek és állattenyésztési alapok állapotáról. 4. Az alapszabályok 17. §-ának b) pontja értelmében a számvizsgáló-bizottság ki- küldése az 1908. évi számadások megvizsgálására. 5. A számvizsgáló-bizottság jelentése az 1907. évi számadások megvizsgálásáról. 6. Az 1909. évi költségelirányzat megállapítása. 7. Az állatdíjazások helyeinek kijelölése. 8. Miniszteri rende- leték és társegyesületi megkeresések bemutatása s azok elintézéséről szóló jelentés. 9. Indítványok.

A közgyűlés után Marton Andor előadást tart „A növénytermesztési újabb tapasztalatok”-ról.

— **Hűtlen asszony miatt a halálba.** Kindlein János nagyikindai lakost mint egy hónappal ezelőtt elhagyta a felesége és más férfivel állt össze. Kindleint ez annyira elkészerítette, hogy öngyilkos szándékkal Nagyikinda és Mokrin között a vonat elé dobta magát. A vonat keresztül ment rajta s a szerencsétlen embert darabokra gázolta.

— **Földrengés Nagybecskereken.** Egyesek azt beszélnek, hogy most a napokban állítólag Nagybecskereken is volt földrengés. Akik a rengést észlelték, azt mondják, hogy a földrengés tegnapelőtt hajnali 4 óra 45 perckor történt alig észre- vehető pillanatnyi gyöngye hullámmal, amely délkeleti irányban húzódott. A rengés az észlelők

galmat, a szabadulás reményében szokási terveket szőttem. A felszolgálást, amennyire csak lehetett, siettettem, de még se értem a kellemetlenségek végére. Ugyanis a hölgyek elhatározták, hogy együtt menjünk a neuillyi népnünyepélyre. Itt pompás mulatságom akadt. Kis disznókra masztam, egy utálatos patkányevő mutványait néztem végig, vastag, kövér emberek olympusi birkózásán voltam jelen és még több más, hasonló élvezetben is részesültem. S hogy örömem teljes legyen, Enriette barátnőm, ha időről-időre visszamaradt, titokteljesen hozzám sugott:

— Adj egy louis, holnap majd megadom ...

Megadással követtem a hölgyeket, de annyira unatkoztam, mint életemben még soha. Temén- telen pénzt hajigáltam szét a mutatványos bódék- ban, melyek petróleum és mindenféle más szagok- kal voltak telítve. Csak az a vigaszom maradt meg, hogy mint mindennek, ennek a mulatság- nak is csak vége szakad. Végre csakugyan meg- szabadultam Baumann kisasszonytól és ... Conchittával egyedül maradtam. De korán örül- tem, mert kocsim hajnali két óra felé fordult be a Chalgrin-utcába. Midőn viktóriám megállt, s a kapu kinyílt, Conchitta előre suhant, mialatt a kocsist kifizettem. Ugyan a kapu utána félig nyitva maradt, de mielőtt én is bemehettem volna, nagy zajjal becsapódott. Kint rekedtem és belülről hangos, vig kacaj hallatszott.

Ekkor elfogott a méreg és az ajtón keresz- tül, mint Cambonne Waterloo-nál, dühösen be- kiáltottam:

— Köszönöm! ...

Azért mindegy, az est mégis kellemes volt. Most még arra kérék, édes Tutur, máskor légy óvatosabb, hogy kinek mutatsz be s különösen jobban óvjál saját tapasztalatlanságom ellen. Ma reggel elutazom.

Richard O'Monroy.

szerint 3 perc mulva hasonló formában meg- ismétlődött. Mindenesetre megnyugtató, hogy a földrengést csak kivételes emberek vették észre, ami egy földrengésnél csak szerencse lehet.

— **Leforrázott gyermek.** A temesmegyei Zsebelyen borzalmas szerencsétlenség történt, melynek áldozata Radu György ottani paraszt- gazda hat éves Traila fia lett. Tegnapelőtt délben a kis fiu anyjával együtt a konyhában tartó- kodott és ott játszadozott. Mikor anyja egy pillanatra elhagyta a konyhát a kis Traila egy nagy forró vízzel telt dézsát húzott le a takarék- tűzhelyről. A víz úgy összeforrázta a szerencsét- len kis fiut, hogy az égési sebeibe rettenetes kínok között estére meghalt.

— **Öngyilkos csendőr.** Tragikus eset tartja most izgatottságban a nagybecskereki csendőrö- ket, akiknek egyik társuk Hauser Rezső új- vidéki születésű 28 éves csendőr ma hajnalban 4 órakor agyonlőtte magát. Az öngyilkos csendőr, ki alig egy hónap előtt került Nagy- becskerekre, tegnap éjjel még a laktanyában volt, éjjel után azonban elment onnan meny- asszonyának, Mészáros Veronának a Mészáros Lázár-utcában levő lakására s ott szolgálati revolverével sziven lőtte magát és azonnal meg- halt. Mészáros Vera az esetről nyomban értesi- tette a hatóságot és Forgách Elemér csendőr- főhadnagy, dr. Osváth Gerő honvédségi ezred- orvos és Kupuszárovics Jenő alkapitány ma reggel elmentek Mészárosék házához, ahol a leány elmondotta, hogy Hauser egy hajnali 3 óra tájban eljött hozzájuk s kérte, hogy becsás- sák be. Egy darabig együtt volt vele a konyhá- ban s furesán viselkedett. Így a többek között ajánlotta neki, hogy váljanak meg közösen az élettől. A leány ezt nem akarta s csitítani, biz- tatni kezdte vőlegényét. 4 óra tájban Hauser kiküldötte menyasszonyát, nézze meg, hogy hány óra van s alig, hogy a leány kiment a konyhá- ból, lövés dördült el s a golyó nyomban meg- ölte Hausert. Tettéknek okát nem tudják. Egy a bajtársaknak visszahagyott levélben csak annyit említ meg az öngyilkos, hogy sors üldözése elől menekül a halálba. Az öngyilkos holttestét a közös laktanya bonctermébe szállították, ahon- nan holnap temetik el katonai díszszel.

— **Tűz Mokrinban.** Mint Mokrinból jelentik, ott a napokban éjjel tüzi láрма riasztotta fel álmából a lakosságot. De szerencsére nagyobb mérvű katasztrófa nem történt, mert a hó vastagon takarta a háztetőket. Mindössze egy ház égett le, Dilber Sándor háza a melléképületekkel együtt. A ház biztosítva volt.

A természet óriási szolgálatokat tesz az emberiségnek, amennyiben sok betegség ellen szolgáltatja a segítőszereket. Egyike a tenger által nyújtott legjobb szerekeknek a csukamájolaj, melynek hátránya azonban az, hogy nagyon visszataszító íze van. A „Scott-féle Emulsió” formájában azonban a csukamájolaj is jó ízű és könnyen emészthető, akár csak a tejfel; a csuka- májolaj összes gyógyerejű tulajdonságai a „Scott-féle Emulsió”-ban nemcsak hogy megvannak, hanem még sokkal hatásosabbak is. Egy házban sem szabad hiányoznia a „Scott-féle Emulsió”-nak. Kapható a gyógyszerárakban. (e)

— **Játék a fegyverrel.** A fegyverrel való játék ismét végzetes szerencsétlenséget okozott Csákován. Ruszmir Aurél ottani lakos négy éves kis Péter nevű fia valahogy hozzáfutott apja töltött fegyveréhez. A kis Péter, Miklós nevű unokatestvérével addig játszott a fegyverrel, míg az elsült és a kis Miklóst oly szerencsétlenül találta, hogy meghalt.

Szamarköhögés

könnyen elmúlik a SCOTT-féle Emulsió haszná- lata folytán. Orvosok, bábák és szülők bizonyítják ezt ezer és ezer levélben.

SCOTT-féle Emulsió

Az Emulsió vitaminokból gazdag, a SCOTT-féle módszer véd. jogát — a ha- lászt — kériük ügyelőmbe venni.

segít azért, mert elsőrangú alkati- részei és az eredeti SCOTT-féle eljárás kiváló szerré teszik, sőt tápereje is elsőrangú. Már az első adagtól csodálatosan javul az álta- lános egészség.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill

Kapható minden gyógytárban.

12k-41

Mulatság.

Farsangi naptár.

Január 9. Kaszinó-estély.
 Január 11. Szerb egyházi dalárda beszédje.
 Január 16. Izr. nőegylet ibolya-estélye.
 Január 23. A jótékony nőegylet jelmezestélye.
 Február 1. Tüzlő-bál.
 Február 6. A torontali atletikai klub estélye az olasz föld rengés sujtottak javára.

A kaszinó táncestélye. A nagybecskereki kaszinó-társulat táncestélyére, mely holnap este lesz a kaszinó összes helyiségeiben, a rendezőség minden előkészületet megtett, hogy minden tekintetben sikerüljön s a siker előreláthatólag nem is marad el. Az estély 9 órakor kezdődik s családjegy 5 kor., személyjegy 2 korona.

Az izr. nőegylet ibolyaestélye. A farsangi évadnak egyik igen érdekes mulatsága lesz az izraelita nőegylet ibolyaestélye. Az estély, a melyet január 16-án tartanak a Lloyd társulat összes termeiben, színes és kedves mulatság lesz, úgy, hogy mindenki jól fogja magát ott érezni. A rendezőség erősen dolgozik, hogy az estély mindenkit kielégítsen. A mulatságra meghívókat nem bocsát ki a rendezőség s az egyesület szívesen lát azon mindenkit.

TÁVIRATOK

A politikai helyzet.

A kormány feladatai.

Budapest, január 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentések szerint, a magyar kormány feladatait illetékes helyről kellőképpen megsabták. Így a kormány megoldja a bankkérdést a kartell-bankkal, letárgyalatja a létszámemelést és megcsinálja a végleges hárszabályrevíziót. Ezek elintézésére a kormány állítólag elég időt kapott, amely esetleg két esztendő is lehet. A választói reformmal az udvar körében egyelőre nem törődnek s a súlyt egyedül a főnti kérdések megoldására helyezik.

Minisztertanács.

Budapest, jan. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Holnap szombaton Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter lakásán minisztertanács lesz

A bankkérdés.

Budapest, január 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből érkező jelentések szerint a bankkérdésben legutóbb ott megtartott tanácskozásokon nem tértek el attól az iránytól, melyhez a magyar kormány alkalmazkodik s amelyről a lapok már hírt is adtak. Ebből az következik, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök bécsi tartózkodása alkalmával nem hatolt a dolog lényegére s így semmiféle kötelezettségeket sem vállalt. A bankkérdésben felmerült nehézségek feletti tárgyalásoknak mindeztideig csakis informatív jellegük van s a két miniszterelnök és a reszortok vezetői természetesen felhasználják ez alkalmat, hogy az Ausztriában, valamint a Magyarországon uralkodó általános hangulatról és felfogásról egymást kölcsönösen értesítsék. A kérdés eddig csak annyiban haladt előre, hogy a két kormány a tárgyalások menetére vonatkozólag kölcsönös megegyezésre jutott. Állítólag szakbizottságokat fognak alakítani, kiket a bankkérdésben való tárgyalásokkal meg fognak bízni. A kérdés érdemleges megoldása a magyar kormányban és a koalíciós pártok között kialakuló hangulattól függ.

Budapest, jan. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi pártkörben tegnap este igen élénk élet uralkodott és sokan voltak jelen a párttagok közül. A képviselők között az a határozott hír keringett, hogy a bankkérdés igen kedvező fordulatot vett.

A katonai kérdések.

Budapest, január 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik, hogy a katonai kérdések megoldása szintén erős nehézségeket okoz s magyar részről a már egyszer részletezett álláspont eddig miben sem változott. A magyar kormány állás-

pontja ebben a kérdésben a következő: Ha a külső helyzetre való tekintettel a legénység létszámának felemelése szükségesnek bizonyulna, úgy a magyar kormány — mely nem idegenkedik ennek a keresztülvitelétől — minden befolyásával igyekezni fog a kérdést megfelelő módon megoldani, feltéve, ha e tervek keresztülvitelénél betartják azokat a kereteket, amelyeket Andrassy Gyula gróf karácsony előtti bécsi tartózkodása alkalmával már megállapított. A magyar kormány tisztában van azzal, hogy a katonai reformtervezetet keresztül tudja vinni, ha viszont Ausztria respektálja a magyar ezredeknél a magyar nyelv érvényesülésére irányuló nemzeti követelményeket.

A nagyváradai püspökség.

Budapest, január 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszél, az üresedésben levő nagyváradai püspöki széket valószínűleg Giesswein Sándor kanonok, néppárti képviselővel fogják betölteni.

Apponyi Fiumében.

Budapest, jan. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Apponyi Albert gróf kultuszminiszter jövő héten kedden Fiuméba utazik s meglátogatja az ottani iskolákat.

A debreczeni mandátum.

Budapest, jan. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) A megüresedett debreczeni mandátumra a választást január 28-ikára tüzték ki.

A keleti események.

Budapest, jan. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a nagyvezér kijelentette, hogy a helyzet igen súlyos s Magyarország és Ausztria nem kerülheti ki a háborút. Ez a távirat azt is mondja, hogy Pallavicini konstantinápolyi nagykövetségünk legközelebb már el is hagyja Konstantinápolyt.

Budapest, jan. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy Bécsbe érkezett belgrádi sürgöny a következőket jelenti: A szerbiai lapok, valószínűleg nem értesülvén még arról a békeltető lépésekről, amelyeket Milovanovics tett, gunyolják gróf Forgácsnak az ismeretes szerb parlament affér dolgában tett intézkedéseit és megerősítik, hogy Milovanovics igen is használta az inkriminált kifejezést, hogy monarchiánk „rabszolgákat” csinál Bosznia és Hercegovina lakóiból. A hivatalos „Szamo Upravo” kirohanást intéz a magyar és osztrák sajtó ellen, mert az állítólag elferdítette a „rabszolga” kifejezést. A szerb lapok karácsonyi számai különben amellett, hogy fűrődnek a szentimentalizmusban, egyben azonban sértő módon viselkednek Ausztria-Magyarországgal szemben és véres husvét-tal fenyegetőznek.

Budapest, jan. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szerajevói jelentés szerint Boszniában és Hercegovinában csapataink teljes hadikészültségben vannak. Jelenleg 150 ezer főnyi katonaságunk van a két tartományban, azonban a csapatokat még szaporítani fogják s január 15-ikén megkezdik az új csapatszállításokat.

Az olaszországi pusztulás.

Budapest, január 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Római távirat szerint tegnap a földrengés körzetében újból rendkívül heves földrengés volt, amely egy nagyobb és egy kisebb községet rombadöntött. Az újabb földrengésnek több mint ezren estek áldozatul.

Budapest, január 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Rómából sürgönyzik, a mentési munkálatok tegnap megakadtak, mert újból földrengés volt, amely a romokat még jobban összedöntötte és így életveszély nélkül nem lehetett a városba hatolni. Egyébként a város külső részében

levő romokat már nagyrészt eltakarították, úgy, hogy itt csak törmelékek jelzik az épületek helyét. Itt a romok eltakarításánál 1200 halottat találtak.

Kazánrobbanás.

Budapest, jan. 8. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Aradról sürgönyzik, a Neumann testvérek ottani gőzmalmában tegnap kazánrobbanás történt, aminek következtében egy Sötér nevű munkás szörnyet halt.

Határidő-üzlet.

Budapest, január 8. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április)	25.44	—
Buza (októberre)	21.76	—
Rozs (áprilisra)	20.38	—
Rozs (októberre)	18.26	—
Zab (áprilisra)	17.46	—
Tengeri (áprilisra)	14.52	—

Közgazdaság.

A „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet R.-T. (Budapest), heti jelentése a tőzsdéforgalomról és a pénzüpiacról.

Budapest, január 7.

A tőzsde irányzata a lefolyt héten inkább barátságos volt, amire főleg a bankkérdésnek bizonytalan elintézési módja, valamint a Szerbiával felmerült újabb konfliktus szolgáltatott okot. Lényeges árfolyamváltozások mindazonáltal nem állottak be, miután a forgalom sem öltött nagyobb mérvet és különösen helyi értékekben csak nagyon szerény keretekben mozgott az üzlet.

Szembetűnő volt ismét a járadékoknak gyenge irányzata, annál is inkább, miután a nevezetesen külföldön uralkodó nagy pénzösség inkább a befektetési piacnak szilárdulására szolgáltattak volna okot; mindazonáltal feltehető, hogy mihielyt a politikai helyzet tisztább képet nyer és a bankkérdés megoldása által a külföldi tőkepenzesek tartózkodása a magyar értékekkel szemben alább fog hagyni, a magyar járadékok és záloglevelek árfolyamában is még javulás fog beállani.

Némi élénkülés mutatkozott a sorsjegyek piacán, ahol különösen a magyar jelzáloghitelbanki konverzionális sorsjegyek és a hazai sorsjegyek képezték nagyobb kereslet tárgyát.

A hét nevezetesebb árfolyamváltozásai a következők voltak:

	dec. 31.	jan. 7.
4% magyar koronajáradék	91.25	90 —
magyar ált. hitelbank-részvény	71.25	71.45
magyar leszámítoló és pénzv. részv.	4.650	470.75
magyar jelzáloghitelbank-részvény	411 —	404.75
rimamurányi vasmű-részvény	517 —	514.25
budapesti közuti vaspálya-részvény	584.50	566.25
hazai sorsjegy	100 —	101.50

Ingtatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1908. évi december hó 18-tól 1909. évi jan. hó 8-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltozás történt:

Harzer Emilia tulajdonát képező 419. sz. házat megvette Blész Margit és Pugenara János 3400 kor.-ért.

Szabó Kálmán tulajdonát képező 5 hold 1403 □-ól szántót megvette ifj. Grubacski Nándor 7052 kor. 25 fill.-ért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken 1909. évi január hó 8-án megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 klgr.	11.90	korona
kétszeres	„	7.50	„
rozs	„	9.—	„
árpa	„	7.30	„
zab	„	7.70	„
kukorica	„	6.—	„
repce	„	12.60	„
széna I.	„	10.—	„
„ II.	„	8.—	„
szalma I.	„	5.—	„
„ II.	„	5.—	„
burgonya 1 klgr.	„	—10	„
disznóhus I.	„	1.80	„
„ II.	„	1.70	„
marhahus I. 1 klgr.	„	1.46	„
„ II.	„	1.90	„
borjúhus I.	„	1.80	„
„ II.	„	1.36	„
juhhus	„	1.04	„
zsír	„	1.60	„

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

746/1908. b. v. k. sz.

41-1.1

Árverési hirdetés.

A nagybecskereki kir. törvényszék 1908. évi 8052. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1908. évi V. 1200. számú végzése folytán dr. Stern Lázár javára 116 kor. 80 fill. tökekövetelés és járuléki erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1908. évi szeptember hó 15-ik napján felülfoglalt és 2998 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltétvén, annak Németécskán 136. hrsz. alatt d. u. 2 órakor, Románécskán d. u. 3 órakor és Románécskán 100 hrsz. a d. u. 3¹/₂ órakor leendő megtartására határidőül f. évi január 25-ik napját kitűzöm a nagybecskereki kir. jár. bíróság 1908. évi V. 1200/4. sz. alatt kelt végzéseivel.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: butorok, lovak, kocsik, buza és ökrök.

Az árverés az 1908: XLI. t.-c. 20. §-a értelmében még a következő foglaltatók részére is elrendeltetett: Voda Györgyné 506 kor., Vulkán Emil 45 kor., Csikola Petru 320 kor. 60 fill., dr. Obadeaun Pál 279 kor., Strelimuhe Pál 1000 kor., Közgazdasági Bank 150 kor. és 100 kor., dr. Nagy Dezső 45 kor., Pasztoral Takaré- és Hitelintézet 292 kor., 1600 kor. és járuléki erejéig.

Nagybecskerek, 1909 évi január 4.

Schmelcz,
kir. bír. végrehajtó.

4538/1908. sz.

42-3.2

Pályázati hirdetés.

Szentpéter községben üresedésben lévő első segédjegyzői, esetleg ennek betöltésével megüresedő másod segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek azon felhívással, hogy pályázók képesítéseiket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeiket alulírott hivatalhoz 1909. évi január hó 25-ig annyival inkább adják be, mert a később beérkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

1. Az I. segédjegyzői állás javadalmazása a községi szervezési szabályrendelet alapján: 800 korona, állami kiegészítés 200 korona, összesen tehát 1000 korona. Az első segédjegyző, ha közgyámmá lesz megválasztva, a közgyámi teendők végzéséért még évi 240 koronát kap.

2. A II. segédjegyzői állás javadalmazása 800 horona.

A fizetésnek 1000 koronára való kiegészítése iránt az eljárás folyamatban van. Ha a megválasztandó II. segédjegyző szorgalmas és ügyes, a jelenlegi községi jegyző a fizetésen felül jegyzői mellékjövedelem 20%-ig terjedő jövedelemben részesíti.

Perjámos, 1908. évi december hó 30-án.

Dr. Sal Ferenc,
h. főszolgabíró.

Torontálvármegye alispánjától.

35591/1908.

(44-3.1)

Árlejtési hirdetés.

Torontálvármegyében a beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t.-c. alapján kiépítendő billéd—csenei törvh. közút 0—1650 és 6506—8998 km. szakaszaiban szükséges és alább részletesen felsorolt anyagok és munkák biztosítása céljából ezennel a vármegyei székház alispáni kistermében 1909. évi február hó 22-én d. e. 11 órájára versenytárgyalást hirdetek, melyre a vállalkozni szándékozók a következő adatok közlése mellett hívom meg:

1. $846.48 + 1171.15 = 2017.63$ m³ terméskő (legkevesebb 1000 kg. cm³ törési határértékű szilárdságú és fagyálló közetből) utalaprészére az utpadkára kifuvarozva és ott az államépítészeti hivatal utasításaihoz képest szabályos figurákban halmozva átadandó.

2. $513.90 + 740 = 1253.90$ m³ zuzott kavics (legkevesebb 2000 kg. pró cm³ törésű határértékű szilárdsággal bíró fagyálló közetből) a feltételeknek megfelelően aprózva, az utpadkára kifuvarozva és ott kirotálva két köbméteres rakásokban szabályszerűen felhalmozva átadandó.

3. $51.39 + 74 = 125.39$ m³ rostált, tiszta zuzalék, vagy perjámosi kavicsos homok az utpadkára kiszállítva és ott egy-köbméteres halmokban átadva

4. $232.09 + 267.88 = 499.97$ m³ közönséges, de tiszta homok különben mint előbb.

5. $5139 + 7400 = 12.539$ m² alapszekrény kiemelés.

6. $5139 + 7400 = 12.539$ m² utalaprakás (anyagok hozzáadása nélkül).

7. $620 + 627.5 = 1247.50$ m² terméskőburkolat (anyagok hozzáadása nélkül).

8. $13 + 0 = 13$ drb szabványos tölgyfa kerékvető,

Ajánlkozni lehet külön az 1. t. alatti terméskőre, külön a 2. t. alatt zuzott kavicsra, külön a 3. t. alatt zuzalékra, külön a 4. t. alatt komokra és külön a 8. t. alatt kerékvetőkre az 5., 6. és 7. t. alatt felsorolt utszekrény kiemelés, utalaprakás és terméskőburkolati munkák elválaszthatlan munkacsoportot képeznek, ezekre tehát csak együttes ajánlat tehető; a kavics és terméskőre vonatkozó ajánlatok alternatív teendők és pedig a II-ik kivételes díjszabályzat és a m. kir. államvasutak igazgatóságának 267239/C. I. 1906. szám alatt kiadott rendeletében érintett kedvezményes díjtétel alapján, mely utóbbi esetben a köanyag 40 kocsiálló álló zárt vonatokban legalább 400 tonna raksullal szállítandó.

Az említett két díjtétel közötti esetleges árkülönbözet vagy az e címen elérhető megtakarítás a vármegye utialap javára esik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentiek szerint kiállított és ott fel-

sorolt munkálatok végrehajtására vonatkozó, az ajánlati összeg után számítandó és a nagybecskereki m. kir. adóhivatalnál letett 5% bántépénzről szóló adóhivatali nyugtával felszerelt zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a vármegye alispánjánál annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó feltételek a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1908. december 31.

Jankó,
alispán.

Irodai gyakornok

nagyobb iparvállalatnál helyben

azonnal alkalmazást nyer.

Bővebbet a kiadóhivatalban

26-x3

14. rk. szám 1909.

46-1.1

Hirdetés.

Közhirre teszem, hogy a vasuti munkások országos szövetsége helyi csoportjának feloszlata alkalmával lefoglalt tárgyak és pedig: egy kettős szárnyú és két kihuzó fiókkal ellátott szekrény, továbbá különféle olvasmány és diszkönyvek, január 14-én délelőtt 11 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek a rendőrkapitányságnál eladatni fognak.

Nagybecskerek, 1909. január 7-én.

Reitter Oszkár s. k.,
rendőrkapitány.

Értesítés.

Aurélháza község nagykorcsmájának tatarozását folyó hó 12-től eltérőleg, f. hó 26-án fogja nyilvános árlejtésen átadni.

Aurélháza, 1909. évi január hó 7.

45-2.1

Községelöljáróság.

Meghívó.

A párdányi takarékpénztár mint részvénytársaság 1909. évi január hó 31-én d. e. 10 órakor tartja saját helyiségében a

XXVI. rendes közgyűlését

melyre a t. c. részvényesek ezennel meghivatnak.

N A P I R E N D:

1. A közgyűlési elnök megválasztása.
2. A 2 közgyűlési jegyzőkönyvhitelítő kijelölése.
3. A mérleg, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentéseinek felolvasása és a felmentvény megadása.

4. A nyereség felosztása.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása 3 évre.
6. Indítványok.

(42-1.1)

19. §. Közgyűlésen csak azon részvényes szavazhat, kinek nevére a részvény legalább egy hónappal a közgyűlés előtt a részvénykönyvbe iratott, aki részvényeit le nem járt szelvényeivel együtt legalább három nappal a közgyűlés megtartása előtt átvételi elismervény mellett a társaság pénztáránál leteszi.

P á r d á n y, 1909. évi január hó 7-én.

Az igazgatóság.